

Zoals ik al vorige week zondagochtend aangaf kon het RTL4-debat wel eens de "gamechanger" worden van deze verkiezingen. En dat is gebeurd. Zoals in onze analyse gisteren van de reactie van de kiezers op het debat zelf bleek was de echte impact op de -grote groep- kiezers die tussen PvdA en SP zich bevonden. Van de winst van 20 zetels in de peiling van vorige week van de SP was 2/3e direct afkomstig van de PvdA-kiezers uit 2010 en bestond de rest voor de helft uit kiezers die in het verleden wel eens PvdA hadden gestemd.

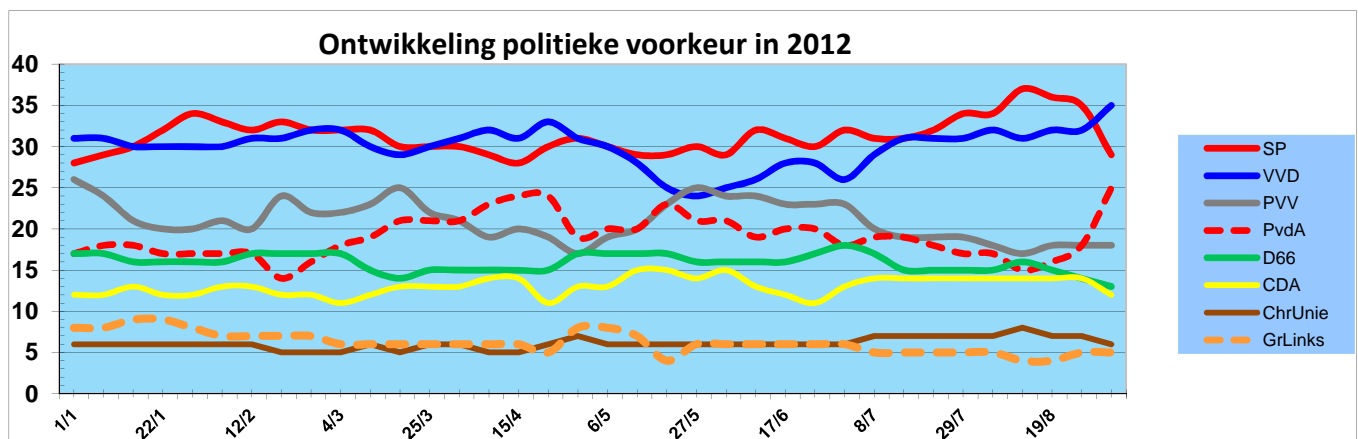
Het sterke optreden van Samsom tijdens dit debat (en in de andere debatten) zorgde ervoor dat circa de helft van degenen die van PvdA naar de SP waren gegaan in de afgelopen twee jaar nu weer aangeven PvdA te stemmen. Maar tegelijkertijd zien we dat toch nog 40% van de PvdA-kiezers van 2010, ondanks hun positieve oordeel over Samsom nu aangeven niet PvdA te stemmen. Meer dan 20% stapt over naar de SP (was vorige week nog ruimt 30%).. De PvdA is daardoor met 7 zetels gestegen en de SP met 6 zetels gedaald. Het verschil tussen deze twee partijen is van 17 naar 4 gereduceerd.

Aan de andere kant van het politieke spectrum zien we dat de PVV haar eigen kiezers vrij goed blijft vast houden, maar verder amper wint. En dat het CDA nog minder dan 40% van de kiezers uit 2010 aan zich bindt. Die kiezers verspreiden zich over andere partijen met een zwaartepunt bij de VVD. Daarom is de VVD nu met 3 zetels gestegen naar 35 zetels, 6 meer dan de SP en 10 meer dan de PvdA. ChristenUnie en D66 verliezen 1 zetel.. Partij voor de Dieren begint weer beter te scoren, terwijl de PiratenPartij de afgelopen week bij ons onder de 1 zetel is gedaald. 50PLUS blijft stabiel op 2 zetels.

Peiling van politieke voorkeur Tweede Kamer

<i>In zetels Tweede Kamer</i>	TK2010	26-8-2012	3-9-2012	Versch. vorige week	Versch. 2e Kamer	
VVD	31	32	35	3	4	
PvdA	30	18	25	7	-5	
PVV	24	18	18		-6	
CDA	21	14	12	-2	-9	
SP	15	35	29	-6	14	
D66	10	14	13	-1	3	
Groen Links	10	5	5		-5	
ChristenUnie	5	7	6	-1	1	
SGP	2	2	2			
Partij voor de Dieren	2	2	3	1	1	
50PLUS		2	2		2	
PiratenPartij		1	0	-1		
Overige partijen	0	0	0			
Totaal	150	150	150			Huidige 1e Kamer
VVD+CDA+D66+GrLinks+Chr.Unie	77	72	71	-1	-6	39
Paars	71	64	73		2	35
Paars Plus	81	69	78	9	-3	40
SP+PvdA+GrLinks+D66	65	72	72		7	32
VVD+PvdA+CDA	82	64	72	8	-10	41
VVD+PvdA+CDA+D66	92	78	85	7	-7	46
VVD+SP	46	67	64	-3	18	24
VVD+PVV+CDA	76	64	65	1	-11	35

Als gekeken welke coalities getalsmatig mogelijk zijn (en politiek enigszins logisch) dan zien we dat Paars Plus en de combinatie van VVD, PvdA, CDA en D66 wel een meerderheid halen. Die hebben ook een meerderheid in de Eerste Kamer. Paars staat nu op 73 zetels. Mocht de PvdA nog meer stijgen dan zou die combinatie ook de 76 kunnen halen. Maar dan is het wel belangrijk te beseffen dat in de Eerste Kamer die combinatie maar 35 zetels heeft.

Twee weken geleden, voor de start van de campagne hebben we het vertrouwen gemeten in de verschillende lijsttrekkers. Dat hebben we dit weekend herhaald. Dan zien we dat Diederik Samsom die twee weken geleden met 4.7 met ruime achterstand op de 4e plaats stond, inmiddels met 5.6 bovenaan staat, 0.1 hoger dan Mark Rutte. Vooral aan de rechterkant van het politieke spectrum heeft Samsom aanzienlijke winst behaald. Mark Rutte steeg duidelijk aan de linkerkant van het politieke spectrum.

Terwijl de meeste lijsttrekkers fors stegen, bleef Roemer vrijwel gelijk. Aan de rechterkant, behalve bij de PVV-kiezers steeg hij zelfs iets.

Bij de overige lijsttrekkers valt op dat Buma, Sap en Thieme duidelijk gestegen zijn (en dan wel over de hele linie) en dat Kees van der Staay duidelijk gedaald is. Wilders blijft het alleen maar goed doen bij zijn eigen kiezers.

Rapportcijfers van Lijsttrekkers in vergelijking met 2 weken geleden.

rapportcijfer	Allen	Huidig stemgedrag						
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks
Diederik Samsom verschil met 2 weken	+0,9	+1,9	+1,0	+1,9	+1,4	+0,4	+0,9	+0,4
Huidige score	5,6	4,1	4,8	5,5	6,5	8,0	6,2	6,3
Mark Rutte verschil met 2 weken	+0,2	+1,3	-0,2	+0,7	+0,6	+0,1	+0,1	+1,6
Huidige score	5,5	5,1	8,1	7,2	6,3	4,3	3,4	5,1
Emile Roemer verschil met 2 weken	-0,1	-0,2	+0,3	+0,3	+0,7	-0,1	-0,1	+0,0
Huidige score	5,2	3,6	3,7	3,8	5,2	6,1	8,1	5,0
Alexander Pechtold verschil met 2 weken	+0,4	+1,2	-0,2	+1,7	+0,1	-0,1	+0,7	+0,8
Huidige score	5,2	3,2	5,8	6,3	8,2	5,9	4,8	6,7
Arie Slob verschil met 2 weken	+0,3	+0,3	+0,4	+0,9	+0,1	+0,0	-0,1	-0,2
Huidige score	4,9	3,8	5,4	7,0	4,8	4,9	4,0	4,4
Sybrand Buma verschil met 2 weken	+0,5	+0,9	+0,5	+0,6	+0,3	+0,7	+0,3	+0,8
Huidige score	4,8	3,3	6,0	8,0	5,6	4,9	3,4	4,5
Jolande Sap verschil met 2 weken	+0,7	+0,5	+1,0	+1,0	-0,1	+0,5	+0,4	+0,5
Huidige score	4,7	2,8	4,7	5,5	5,5	5,2	4,3	7,5
Marianne Thieme verschil met 2 weken	+0,8	+0,7	+0,8	+1,7	+0,7	+0,5	+0,6	+0,4
Huidige score	4,6	3,6	4,2	4,2	5,2	5,0	5,0	5,4
Kees van der Staay verschil met 2 weken	-0,6	-0,6	-1,1	-1,4	-0,1	-0,2	-0,4	-1,2
Huidige score	3,6	3,6	4,0	5,1	3,5	3,2	2,7	2,1
Geert Wilders verschil met 2 weken	+0,3	-0,0	-0,0	+0,2	+0,2	+0,2	+0,8	+1,2
Huidige score	3,4	7,8	3,4	2,0	1,6	1,9	3,0	2,3

Bij de overige lijsttrekkers valt op dat Buma, Sap en Thieme duidelijk gestegen zijn (en dan wel over de hele linie) en dat Kees van der Staay duidelijk gedaald is. Wilders blijft het alleen maar goed doen bij zijn eigen kiezers.

De verzwakte positie van Roemer blijkt ook uit het antwoord op de vraag wie men als premier wil als men alleen uit Rutte of Roemer mag kiezen (er was een moment enkele maanden geleden dat Roemer iets boven Rutte stond.)

Stel dat u bij een keuze voor premier, alleen Rutte of Roemer zou mogen kiezen, naar wie gaat uw voorkeur uit?

verticaal gepercenteed naar	Allen	Huidig stemgedrag						
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks
Mark Rutte, twee weken geleden	46%	41%	99%	93%	69%	13%	1%	16%
Mark Rutte, nu	57%	48%	100%	78%	88%	35%	2%	20%
Emile Roemer, twee weken geleden	39%	19%	1%	3%	17%	60%	96%	41%
Emile Roemer, nu	33%	22%	0%	4%	8%	44%	97%	41%

Het is heel duidelijk hoezeer de positie van Roemer verzwakt is.

Vandaag hebben we ook dezelfde vraag gesteld t.a.v. Mark Rutte en Diederik Samsom. En dan blijkt het volgende:

Stel dat u bij een keuze voor premier, alleen Rutte of Samsom/Roemer zou mogen kiezen, naar wie gaat uw voorkeur uit?

verticaal gepercenteerd naar	Allen	Huidig stemgedrag						
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks
Mark Rutte	43%	43%	98%	88%	51%	5%	1%	2%
Diederik Samsom	44%	19%	3%	6%	40%	95%	79%	88%
Mark Rutte	57%	48%	100%	78%	88%	35%	2%	20%
Emile Roemer	33%	22%	0%	4%	8%	44%	97%	41%

En dan blijkt dat Samsom en Rutte vrijwel gelijk eindigen. PvdA, SP en Groen Links-kiezers spreken zich massaal uit voor Samsom. Kiezers van VVD en CDA massaal voor Mark Rutte. De kiezers van D66 zijn t.a.v. Rutte en Samsom verdeel. Kiezers van PVV geven duidelijk kiezen wel duidelijk meer voor Rutte dan voor Samsom. Maar veel PVV-ers kiezen voor geen van de twee.

En daarmee kunnen we concluderen dat hoewel Samsom over de gehele linie nu minimaal gelijk wordt beoordeeld als Rutte, dat niet zo terug te vinden is bij de score van de PvdA. Die partij staat nog op een verlies van 5 zetels. Een verlies dat vrijwel geheel op konto komt van de overlopers van de PvdA-kiezers in de richting van de SP. Kortom: Het merk Samsom is op dit moment sterker dan het merk PvdA.